

KONKURENTSIAMET
Estonian Competition Authority

OTSUS

08.03.2013.a nr 5.1-5/13-010

Koondumisele nr 5/2013 Pharma Group OÜ / Mähe Apteek osaühing loa andmine

Koondumine

12.02.2013.a esitas Pharma Group OÜ (edaspidi Pharma Group) esindaja Konkurentsiametile koondumise teate, mille kohaselt sõlmisid Pharma Group ja füüsiline isik Kai Ruukel (isikukood [...]) 04.12.2012.a osa müügilepingu. Lepingust tulenevalt omandas Pharma Group 100% osaluse Mähe Apteek osaühingus (edaspidi Mähe Apteek).

Tehingu tulemusena kuulub Mähe Apteek Pharma Group'i valitseva mõju alla konkurentsiseaduse (edaspidi KonkS) § 2 lg 4 tähenduses, ning antud juhul on tegemist koondumisega KonkS § 19 lg 1 p 2 sätestatud viisil.

Konkurentsiamet avaldas 12.02.2013.a ülnimetatud koondumise teate saamise kohta teate väljaandes "Ametlikud Teadaanded". Asjast huvitatud isikud nimetatud koondumise kohta arvamusi ja vastuväiteid ei esitanud.

Koondumise osalised

KonkS § 20 punkti 2 järgi on koondumise osaliseks füüsiline isik või ettevõtja, kes omandab valitseva mõju ühe ettevõtja või tema osa või mitme ettevõtja või nende osade üle.

KonkS § 20 punkti 4 järgi on koondumise osaliseks ettevõtja, kelle üle või kelle osa üle valitsev mõju omandatakse.

Seega on koondumise osalisteks Pharma Group ja Mähe Apteek.

Pharma Group (registrikood 12011919) on Eestis registreeritud äriühing, mille üle omab valitsevat mõju valdusettevõtja Pharma Holding OÜ, mille üle omakorda omab valitsevat mõju KT Holding OÜ. Koondumise teate kohaselt on KT Holding OÜ ainuosanik füüsiline isik Tarmo Laanetu (isikukood [...]). Pharma Group asutati 2010.a oktoobris ning ettevõtja põhitegevuseks on apteegikaupade jaemüük Eestis. Pharma Groupile kuulus Eestis enne Mähe Apteegi omandamist kokku 48 apteeki, mis kõik tegutsesid „Südameapteegi“ kaubamärgi all.

Pharma Holding OÜ omab 100%-ilist osalust äriühingus Eesti Ravim OÜ, mis tegeleb ravimite hulгимүүгига ning on koondumise teate kohaselt alles tegevust alustanud.

Mähe Apteek (registrikood 10390692) on Eestis registreeritud äriühing, mille üle omas koondumise eelselt valitsevat mõju füüsiline isik Kai Ruukel. Mähe Apteegi põhitegevuseks on apteegikaupade jaemүүк Eestis.

Õiguslik hinnang

Koondumise kontrolli kohaldamine

KonkS § 21 lg 1 kohaselt kontrollitakse koondumist, kui koondumise osaliste eelnenud majandusaasta käibed Eestis kokku ületavad 6 391 200 eurot ja vähemalt kahe koondumise osalise käibed Eestis ületavad kummalgi 1 917 350 eurot.

Vastavalt KonkS § 24 lg 7 juhul, kui eelneva kahe aasta jooksul on üks ja sama ettevõtja või samasse kontserni kuuluv ettevõtja omandanud valitseva mõju ettevõtjate üle, kes tegutsevad Eestis ühes ja samas majandusharus, peab selle ettevõtja käive, kelle üle omandatakse valitsev mõju, sisaldama ka nende ettevõtjate käivet, kelle üle on valitsev mõju omandatud koondumisele eelneva kahe aasta jooksul.

Võttes arvesse, et Pharma Group on eelneva kahe aasta jooksul omandanud valitseva mõju mitmete ravimite jaemүүгига tegelevate äriühingute üle ning lähtudes KonkS § 24 lg 7 sätestatud täiendavast käibekriteeriumist ületavad koondumise osaliste käibed KonkS § 21 lg 1 sätestatud käibemäärased ning seega kuulub käesolev koondumine kontrollimisele.

Kaubaturud

KonkS § 3 lg 1 kohaselt on kaubaturg hinna, kvaliteedi, tehniliste omaduste, realiseerimis- ja kasutustingimuste ning tarbimis- ja muude omaduste poolest ostja seisukohalt omavahel vahetatavate või asendatavate (edaspidi asendatavate) kaupade käibimise ala, mis hõlmab muu hulgas kogu Eesti territooriumi või selle osa.

Koondumise osalised tegelevad mõlemad apteegiteenuse osutamisega. Ravimiseaduse § 29 lg 1 kohaselt on apteegiteenus ravimite jaemүүк või muul viisil väljastamine koos sellega kaasneva nõustamisega ravimite sihipäraseks ja ratsionaalseks kasutamiseks ning kasutaja teavitamisega ravimi õigest ja ohutust kasutamisest ja säilitamisest ning ravimite ekstemporaalne ja seeriaviisiline valmistamine ja jaendamine.

Ravimiseaduse § 30 lg 1 kohaselt jagunevad apteegid üld-, veterinaar- ja haiglaapteekideks. Käesoleva koondumise osalised tegelevad mõlemad üldapteekide poolt apteegiteenuse osutamisega.

Apteegiteenuse osutamise kaubaturg on määratletav läbi tegevusloa omajate. Ravimiseaduse § 29 lg 2 kohaselt on apteegiteenuse osutamine lubatud ainult sellekohase tegevusloaga apteegis ja selle struktuuriüksuses ning arvestades eri liiki apteekidele kehtestatud piiranguid.

Konkurentsiamet on oma varasemates otsustes leidnud, et kuna kõik apteegiteenuse loa omajad omavad seadusest tulenevat kohustust müüa kõiki Eestis registreeritud müügiloaga ravimeid, on lõpptarbija (ostja) seisukohalt ühe apteegi poolt osutatav apteegiteenus (ravimite jaemüügi teenus) täielikult asendatav teise apteegiteenuse tegevusloa omaja poolt osutatava apteegiteenusega¹.

Koondumise teate kohaselt moodustasid üldapteekide poolt müüdavatest kaupadest ravimid vastavalt Ravimiameti 2011.a ülevaatele 79%. Lisaks ravimitele müüakse apteekides toidulisandeid ja loodustooteid, konsumeerkaupu (hügieenitarbed, kosmeetikatooted jne) ning esmaabivahendeid. Koondumise teate kohaselt moodustas ravimite jaemüügi käive Pharma Groupi käibest 2011.a u 80% ning Mähe Apteegi käibest u 79%. Seega koosneb koondumise osaliste poolt osutatav apteegiteenus peamiselt ravimite jaemüügi teenusest. Käesoleva koondumise puhul käsitletakse apteegiteenusena kõigi apteegis müüdavate kaupade jaemüüki, kuid analüüsitakse konkurentsiolukorda ka kitsamalt piiritletud, st ravimite jaemüügi, kaubaturul.

Geograafiline turg hõlmab ala, kus koondumise osalised on seotud toodete ja teenuste pakkumisega ning kus konkurentsitingimused on piisavalt homogeenised. Geograafilise turu piiritlemisel lähtutakse eeldusest, et ostjal on võimalik mingi ala piires ligilähedaselt samade kulutustega sama toodet või teenust osta, st ka kauba müügikohad võivad olla ostja seisukohalt omavahel asendatavad. Konkurentsiamet on varasemalt kasutanud ravimite jaemüügi kaubaturu geograafilise ulatuse piiritlemisel parameetrina tegevus- või haardepiirkonda, mis hõlmab apteegi ümber oleva territooriumi, millel asuvatel ostjatel on sõiduvahendi abil võimalik jõuda apteeki poole tunniga². Kirjeldatud põhimõtet on koondumise osaliste ning Konkurentsiameti hinnangul asjakohane kasutada geograafilise turu piiritlemiseks ka käesoleva koondumise puhul.

Piirkonnaks, kus tegutsevad mõlemad koondumise osalised, on Tallinna (ja lähiümbruse) piirkond, kuna omandatav ettevõtja Mähe Apteek osutab apteegiteenust vaid ühe Tallinnas asuva apteegi kaudu.

Käesoleva koondumise puhul analüüsitakse konkurentsiolukorda ravimite jaemüügi kaubaturul Tallinnas ja lähiümbruses, mis on kitsaim võimalik käesoleva koondumise poolt mõjutatud apteegiteenuse osutamise kaubaturu segment.

Majandus- ja kommunikatsiooniministri 17.07.2006.a määruse nr 69 "Koondumise teate esitamise juhend" § 8 lg 3 punkti 1 kohaselt on horisontaalselt mõjutatud kaubaturuks selline kaubaturg, kus tegutseb vähemalt kaks koondumise osalist või nendega samasse kontserni kuuluvat ettevõtjat ja koondumine tekitab vähemalt 15-protsendilise ühise turuosa.

Koondumise teate kohaselt oli Ravimiameti andmetel³ Eestis 01.01.2011.a seisuga 477 üldapteeki, millest 302 põhi- ja 175 haruapteeki. 01.01.2012.a seisuga on

---

¹ Vt nt 23.11.2005.a otsus nr 54-KO, 18.01.2007.a otsus nr 3-KO, 26.04.2007.a otsus nr 16-KO, 08.05.2008.a nr 3.1-8/08-020KO, 19.12.2011.a otsus nr 5.1-5/11-031, 02.08.2012.a otsus nr 5.1-5/12-024.

² Vt eelmine.

³ <http://www.ravimiamet.ee/apteegistatistika>.

apteekide arv vähenenud 469-ni. Tallinnas ja selle lähiümbruses tegutses Ravimiameti andmetel 01.01.2011.a seisuga 149 apteeki.

Ravimiameti andmetele tuginedes oli koondumise osaliste hinnangul 2011.a Tallinna ja lähiümbruse üldapteekide kogukäive 154 miljonit eurot, millest ravimite jaemüük moodustas 122 miljonit eurot. Koondumise teate kohaselt oli Pharma Groupi käive ravimite jaemüügi kaubaturul Tallinna ja lähiümbruse piirkonnas 2011.a [...] eurot ja turuosa [10-20]%. Mähe Apteegi käive ravimite jaemüügi kaubaturul Tallinna ja lähiümbruse piirkonnas oli 2011.a [...] eurot ja turuosa [0-5]%. Koondumise osaliste turuosad kokku ravimite jaemüügi kaubaturul Tallinna ja lähiümbruse piirkonnas moodustasid 2011.a [10-20]% ning seega ei ole tegemist horisontaalselt mõjutatud kaubaturuga.

Hinnang koondumisele

KonkS § 22 lg 3 kohaselt keelab Konkurentsiamet koondumise, kui see oluliselt kahjustab konkurentsi kaubaturul, eelkõige turgu valitseva seisundi tekkimise või tugevnemise kaudu.

KonkS § 13 lg 1 järgi omab turgu valitsevat seisundit ettevõtja või mitu samal kaubaturul tegutsevat ettevõtjat, kelle positsioon võimaldab tal/neil sellel kaubaturul tegutseda arvestataval määral sõltumatult konkurentidest, varustajatest ja ostjatest. Turgu valitseva seisundi olemasolu eeldatakse, kui ettevõtjale või mitmele samal kaubaturul tegutsevale ettevõtjale kuulub kaubaturul vähemalt 40 protsenti käibest.

Koondumise osaliste turuosa kokku ravimite jaemüügi kaubaturul Tallinna ja lähiümbruse piirkonnas oli 2011.a [10-20]%.

Koondumise teate kohaselt on koondumise osaliste suuremad konkurendid ravimite jaemüügi ja apteegiteenuse osutamise kaubaturul Tallinna ja lähiümbruse piirkonnas Terve Pere Apteek OÜ (turuosa [20-30]%), Koduapteek OÜ (turuosa vastavalt [20-30]%) ja Euroapteek OÜ (turuosa vastavalt [10-20]%).

Seega tegutseb ravimite apteegiteenuse osutamise kaubaturul lisaks koondumise osalistele mitmeid ettevõtjaid. Lisaks on oluline märkida, et Terve Pere Apteek OÜ, mille apteegid kasutavad Apotheka kaubamärki, kuulub ravimite hulgimüügiga tegeleva ettevõtja AS Magnum kontserni ning Koduapteek OÜ, mis kasutab kaubamärki Apteek1, kuulub ravimite hulgimüügiga tegeleva ettevõtja Tamro Eesti OÜ kontserni. Seega on koondumise osaliste konkurentideks ravimite müügi valdkonnas olulist tähtsust omavad vertikaalselt integreeritud ettevõtjad.

Koondumise teate kohaselt on apteegiteenuse osutamise kaubaturg Eestis u 74% ulatuses jagunenud Apotheka ja Apteek1 kaubamärgi vahel. Pharma Groupi eesmärk on pidada tugeva kaubamärgiga apteegiketti, mis suudaks efektiivselt konkureerida teiste turuosalistega. Lisaks on kavas siseneda sõltumatu hulgimüüjana ravimite hulgimüügi kaubaturule.

Apteegiteenuse osutamise kaubaturule sisenemisel esinevad juriidilised tõkked. Nimelt kehtivad ravimiseaduse § 42¹ kohaselt piirangud üldapteegi tegevusloa väljaandmisel ja muutmisel, mis tähendab, et linnas tegutsemiseks ei anta välja uusi üldapteegi tegevuslubasid ega saa luua uusi üldapteegi struktuuriüksusi ega muuta

üldapteegi, sealhulgas üldapteegi struktuuriüksuse tegutsemiskohta, kui Raviameti ja Statistikaameti andmetel on selles linnas ühe üldapteegi kohta, kaasa arvatud üldapteegi struktuuriüksus, vähem kui 3000 elanikku. Asulas, mis ei ole linna staatuses, ei anta üldapteegi tegevusluba apteegi avamiseks ega tohi avada üldapteegi struktuuriüksust juba olemasolevale üldapteegile või selle struktuuriüksusele lähemale kui 1 kilomeeter. Nimetatud piirang kehtib ka üldapteegi või selle struktuuriüksuse tegutsemiskoha muutmisel.

Arvestades eeltoodut ning asjaolu, et apteegiteenuse osutamise (sh ravimite jaemüügi) kaubaturul Tallinna ja lähiümbruse piirkonnas tegutseb lisaks koondumise osalistele mitmeid ettevõtjaid, sh Terve Pere Apteek OÜ ja Koduapteek OÜ, ei muutu käesoleva koondumise tulemusena kaubaturu struktuur sellisel viisil, mis kahjustaks oluliselt konkurentsi, Samuti ei tekita ega tugevda käesolev koondumine turgu valitsevat seisundit KonkS § 13 lg 1 tähenduses. Seega ei esine käesoleva koondumise puhul KonkS § 22 lg 3 nimetatud asjaolusid, mis tingiksid koondumise keelamise.

Lähtudes eeltoodust ja juhindudes KonkS § 27 lg 1 p 1

Otsustan:

anda luba Pharma Group OÜ ja Mähe Apteek osaühingu koondumisele.

Otsuse peale võib esitada vaide Konkurentsiameti peadirektorile haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse Tallinna Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras 30 päeva jooksul, arvates käesoleva otsuse teatavakstegemisest.

/allkirjastatud digitaalselt/

Märt Ots
Peadirektor

Konkurentsiameti 08.03.2013 otsuse nr 5.1-5/13-010 ärakiri on samane originaaliga. Ärakirjast on välja jäetud ärisaladused, vastavad kohad on tekstis tähistatud nurksulgudega.